

Przedmowa

Komentarz do Konstytucji RP, nad którym prace rozpoczęły się już w 2013 r., został opracowany według nowej, dotychczas niepraktykowanej metody, a mianowicie z maksymalnym uwzględnieniem wpływu, a więc promieniowania Konstytucji na poszczególne gałęzie i dyscypliny prawa. Realizacja takiego opracowania wymagała włączenia do zespołu autorskiego wielu specjalistów, reprezentujących różne dziedziny wiedzy prawniczej. Pozwoliło to na uwzględnienie w możliwie największym stopniu zagadnień pojawiających się na tle stosowania Konstytucji w praktyce, w związku z wykładnią i stosowaniem przepisów należących do szczegółowych dziedzin prawa. Przyjęty zamysł redakcyjny uzasadnia częste odniesienia w Komentarzu nie tylko do bogatego, ukształtowanego w okresie ostatnich 30 lat orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, ale także do orzecznictwa sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz do orzecznictwa sądów europejskich: Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Konstytucja, jej zasady, wartości i szczegółowe regulacje dawno przestały już być wyłączną domeną konstytucjonalistów. Normy Konstytucji weszły w „obieg” całego systemu prawnego, stanowią konieczny i nieodłączny punkt odniesienia dla interpretacji i stosowania całości przepisów prawnych obowiązujących w Rzeczypospolitej. Współczesny prawnik, bez względu na swoją specjalizację, typ aktywności zawodowej i zainteresowania nie może dzisiaj obyć się bez znajomości Konstytucji i bogatego orzecznictwa na jej tle, ponieważ wiedza ograniczona do cząstkowej i wąskiej dyscypliny jest absolutnie niewystarczająca dla rozumienia i prawidłowego stosowania prawa. Z takim założeniem zespół redaktorski i autorski przystępował do opracowania tego dzieła. Jego ideą przewodnią było przybliżenie zasad i wartości konstytucyjnych w sposób, który umożliwi zrozumienie przez każdego prawnika, na czym polega zjawisko konstytucjonalizacji prawa i jakie płyną stąd konsekwencje dla całego procesu stosowania prawa.

Komentarz nie pomija istotnych zagadnień teoretycznych i sporów doktrynalnych toczących się na tle uregulowań konstytucyjnych, a także orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Walorem przyjętego w Komentarzu podejścia wydaje się być także przedstawienie genezy przyjętych rozwiązań konstytucyjnych, zarówno w nawiązaniu do poprzednio obowiązujących w Rzeczypospolitej aktów konstytucyjnych, przede wszystkim z okresu międzywojennego, jak też do dyskusji i projektów przedstawionych w toku prac w Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego poprzedzających przyjęcie obecnie obowiązującej Konstytucji. Ten bogaty materiał z pewnością przyczyni się do lepszego rozumienia norm konstytucyjnych i stanowić może przydatny instrument w interpretacji poszczególnych rozwiązań.

Przygotowanie Komentarza o tak ambitnych założeniach było przedsięwzięciem szczególnie skomplikowanym zarówno z punktu widzenia opracowań autorskich, jak i prac redakcyjnych, w tym redakcji naukowej. Prace nad tym obszernym dziełem rozpoczęły się przed 6 laty, a 3 lata temu projekt wszedł w fazę realizacji, chociaż przyjęty wcześniej harmonogram przedstawiał się nieco bardziej optymistycznie. Należy jednocześnie zauważyć, że przy tak dużym zespole autorskim nieuniknione są rozbieżności w prezentowanych stanowiskach, sposobie podejścia i argumentacji. Wydaje się jednak, że owo zróżnicowanie i odmiennosc spojrzenia na zagadnienia konstytucyjne przez poszczególnych Autorów sprzyjają dobrze ukazaniu autentyczności i złożoności debaty konstytucyjnej. Naszym zdaniem dzieło to staje się w ten sposób bogatsze w swoim przesłaniu, a tym samym bardziej interesujące dla Czytelników. Praca nad Komentarzem w tak liczonym gronie autorskim zakłada uznanie pełnej odpowiedzialności każdego z Autorów za prezentowane w Komentarzu stanowisko i interpretacje. Należy zarazem podkreślić, że istotnym założeniem redakcji naukowej było dążenie do utrzymania podobnej struktury

Przedmowa

poszczególnych opracowań, a także zapewnienie, aby – niezależnie od przyjmowanych przez Autorów interpretacji, opartych na własnych przemyśleniach i poglądach – Komentarz stanowił wyczerpujące i obiektywne źródło wiedzy o stanie badań doktrynalnych nad problematyką konstytucyjną oraz dostarczał w miarę możliwości najpełniejszą wiedzę o istniejącej praktyce stosowania Konstytucji, uwzględniającej dotychczasowe orzecznictwo.

Komentarz składa się z dwóch obszernych tomów, z których pierwszy obejmuje opracowania dotyczące Preambuły oraz przepisów zawartych w rozdziale I i II Konstytucji, w tym więc podstawowych zasad ustrojowych Rzeczypospolitej (rozdział I) oraz wolności, praw i obowiązków człowieka i obywatela (rozdział II). Drugi tom obejmuje wszystkie pozostałe rozdziały Konstytucji.

Wyrażamy nadzieję, że Komentarz okaże się dziełem przydatnym zarówno dla praktyków, jak i dla wszystkich tych, którzy zajmują się problematyką konstytucyjną od strony teoretycznej, a także spełni oczekiwania tych, którzy zaangażowani w aktywność publiczną wykazują zainteresowania zagadnieniami konstytucyjnymi.

Redaktorzy Naukowi

Warszawa, kwiecień 2016 r.